

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут права
Кафедра спеціальних юридичних дисциплін

07-01-93М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять та самостійної роботи

з навчальної дисципліни
«СУЧАСНІ ПРАВОВІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського)
рівня за освітньо-професійного програмою «Право»
спеціальності 081 «Право»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННП
протокол № 11 від «26» травня 2021 р.

Рівне – 2021

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Сучасні інформаційні правові технології» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Право» спеціальності 081 «Право» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Цимбалюк В. І., Кубай О. В. – Рівне : НУВГП, 2021. – 20 с.

Укладачі: Цимбалюк В. І., к.ю.н., професор кафедри спеціальних юридичних дисциплін; Кубай О. В., старший викладач кафедри спеціальних юридичних дисциплін.

Відповідальний за випуск: Кафарський В. І., д.ю.н., професор, завідувач кафедри спеціальних юридичних дисциплін.

Керівник освітньої програми
спеціальності 081 «Право»
к.ю.н., доцент

Швець О. М.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА ..	4
1.1. Опис навчальної дисципліни.....	4
1.2. Тематика практичних занять.....	5
1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики.....	6
1.4. Критерії та шкала оцінювання	6
2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ	7
3. САМОСТІЙНА РОБОТА	10
4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	18

© В. І. Цимбалюк,
О. В. Кубай, 2021
© НУВГП, 2021

ПЕРЕДМОВА

Шановні студенти!

Ви розпочинаєте вивчення навчальної дисципліни «Сучасні інформаційні правові технології». Пропоновані методичні вказівки допоможуть вам зорієнтуватись в процесі підготовки до практичних занять, організувати самостійну роботу.

Взаємозв'язки навчальної дисципліни «Сучасні інформаційні правові технології» та її місце в освітній траєкторії здобувача вищої освіти, подано за такою схемою:

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сучасні інформаційні правові технології» є ознайомлення студентів з сучасними інформаційними технологіями та їх впливом на юридичну діяльність, вивчення питань розвитку та формування інформаційного суспільства, інформаційного простору та інформатизації загалом, а також вдосконалення всієї правової системи на основі створення ефективної системи інформаційного забезпечення юридичної діяльності.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з сучасними правовими інформаційними технологіями та їх впливом на юридичну діяльність;
- здобути знання про технічні та програмні засоби інформаційних технологій, що використовуються в правовій діяльності;
- вивчити питань розвитку та формування інформаційного суспільства, інформаційного простору та інформатизації загалом;
- проаналізувати шляхи вдосконалення всієї правової системи на основі створення ефективної системи інформаційного забезпечення юридичної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен володіти інтегральними, загальними та спеціальними компетентностями, здобути програмні результати навчання, описані в силабусі. Крім того, студент повинен

знати:

- теоретичні основи курсу, сутність та поняття сучасних правових інформаційних технологій;
- основні проблеми інформаційної безпеки України та захисту персональних даних;
- особливості використання інформаційних технологій, що застосовуються у правничій діяльності;
- основи візуалізації даних та засоби створення інфографіки;

- основні правові інформаційно-аналітичні системи України та особливості роботи з ними;

уміти:

- працювати з джерелами відкритих даних, вміти вибирати та систематизувати подану в них інформацію, здійснювати аналіз за допомогою прикладного програмного забезпечення;
- аналізувати різноманітні статистичні показники правової діяльності, на основі даних формувати власні висновки, виділяти тенденції та закономірності, графічно відображати за допомогою інфографіки;
- працювати з порталом судової влади в Україні, зареєструватися в правових інформаційно-аналітичних системах України;
- моделювати різноманітні соціально-технологічні експерименти, пов'язані з інформаційною безпекою та засобами соціальної інженерії;
- професійно використовувати текстовий редактор MS Word, а саме – принципи стильового форматування тексту;
- розробляти елементарні програми та алгоритми.

1.2. Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількіст ь годин
		денна
Змістовий модуль І		
<i>Теоретико-практичні аспекти використання інформаційних технологій в правничій сфері</i>		
1.	Тема 1. Основні поняття правових інформаційних технологій	2
2.	Тема 2. Основи алгоритмізації та програмування	2
3.	Тема 3. Візуальне представлення правових статистичних даних засобами інфографіки	2
Змістовий модуль ІІ		
<i>Прикладне програмне забезпечення та основи інформаційної безпеки</i>		

4.	Тема 4. Джерела відкритих даних та їх аналіз	2
5.	Тема 5. Інформаційно-аналітичні правові системи	2
6.	Тема 6. Основи інформаційної безпеки	2
7.	Тема 7. Стильове оформлення текстових документів	2
Разом		14

1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни *«Сучасні інформаційні правові технології»* проводиться за формами:

- оцінювання роботи студентів на лекціях;
- усного опитування на практичних заняттях, участь в обговоренні проблемних питань, оцінки розв'язування ситуаційних завдань;
- поточного регулярного тестування;
- виконання поточних практичних та індивідуальних робіт за темами змістових модулів та практичних занять.

1.4. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного контролю з навчальної дисципліни *«Сучасні інформаційні правові технології»* є: вчасність і повнота виконання всіх видів навчальної роботи; розуміння і характер знань навчального матеріалу за змістом ОК; уміння аналізувати правові явища; чітко, лаконічно та аргументовано відповідати на запитання.

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів. Основні методи оцінювання:

- аналіз усних відповідей;
- тестування;
- виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за: написання наукових тез (статей), рефератів, доповідей за темою курсу, яку можна обрати самостійно. Додаткові бали здобувачам вищої освіти також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	<i>для екзамену</i>
90–100	відмінно
82–89	добре
74–81	
64–73	задовільно
60–63	
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Змістовий модуль I

Теоретико-практичні аспекти використання інформаційних технологій в правничій сфері

Тема 1. Основні поняття правових інформаційних технологій

План

1. Поняття та предмет правових інформаційних технологій.
2. Тенденції в інформаційних технологіях в праві.
3. Комп'ютерні системи та їх класифікація.
4. Огляд сучасних інформаційно-аналітичних правових платформ.

Тема 2. Основи алгоритмізації та програмування

План

1. Поняття алгоритму.
2. Основні алгоритмічні структури.
3. Типізація даних.
4. Інформаційно-логічні задачі.
5. Сучасні мови програмування.
6. Елементи програмування в Excel та Google Sheets.
7. Знайомство з Python.

Тема 3. Візуальне представлення правових статистичних даних засобами інфографіки

План

1. Візуалізація даних.
2. Мова візуалізації.
3. Елементи статистики.
4. Поняття тренду.
5. Типи графіків, інформаційний дизайн.
6. Базові поняття графічного дизайну.
7. Ресурси та інструменти: десктопні та онлайн сервіси.

Змістовий модуль II
Прикладне програмне забезпечення та основи інформаційної безпеки

Тема 4. Джерела відкритих даних та їх аналіз

План

1. Поняття про джерела відкритих даних.
2. Знайомство з основними ресурсами відкритих даних.
3. Огляд ресурсу data.gov.ua, аналіз категорій.
4. Пошук потрібних даних для аналізу.
5. Конвертування даних, збережених у різних файлових форматах.

Тема 5. Інформаційно-аналітичні правові системи

План

1. Інформаційно-аналітичні правові системи.
2. Огляд LIGA 360, ZakonOnline.
3. Портал судової влади в Україні.
4. Платформа Дія.
5. Системи електронного документообігу.
6. Мобільні правові системи.
7. Сервіси Google. Корпоративні підписки.

Тема 6. Основи інформаційної безпеки

План

1. Сучасні загрози інформаційної безпеки.
2. Цілі та прийоми сучасних шахраїв.
3. Соціальна інженерія.
4. Загрози для мобільних пристроїв.
5. Антивіруси: технології, індустрія, практичне застосування.
6. Безпека електронних фінансів.

Тема 7. Стильове оформлення текстових документів

План

1. Основні принципи форматування та редагування текстових документів.
2. Поняття стилю в MS Word.

3. Особливості використання заголовків для автоматичного формування змісту.
4. Перехресні посилання для швидкого редагування списку літератури.
5. Автоматизація пошуку та заміни окремих текстових блоків, символів.
6. Використання макросів.

3. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню студентами матеріалу з навчальної дисципліни «*Сучасні інформаційні правові технології*» та формуванню у них навичок та вмінь одержувати додаткові знання.

Формами самостійної роботи студентів є:

- доопрацювання матеріалів лекцій та опрацювання літератури, що пропонується до вивчення по темах навчальної дисципліни;
- підготовка до практичних занять;
- виконання додаткових індивідуальних практичних робіт;
- вибір теми, розробка плану та написання наукової роботи;
- самостійне вивчення та складання конспектів по темах, що виносяться на самостійне вивчення.

Результативність самостійної роботи виявляється під час заслуховування та обговорення промов, доповідей, захисту наукових робіт, рефератів, поточного модульного контролю знань, перевірки письмових відповідей, практичних робіт та підсумкового оцінювання успішності студентів.

Перелік тем для рефератів, доповідей, статей

1.	Застосування засобів інфографіки для візуалізації правових статистичних даних
2.	Інформаційна культура та комп'ютерна грамотність сучасного юриста
3.	Мобільні технології та додатки в правовій практиці: сучасний стан та перспективи розвитку
4.	Аналіз сучасних інформаційно-аналітичних систем України та їх використання в правовій діяльності юриста
5.	Застосування інформаційних технологій для дистанційної діяльності юриста
6.	Електронна демократія в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку
7.	Аналіз застосування інформаційних технологій в судовій системі України
8.	Комп'ютерні злочини в Україні протягом 2015-2020 років
9.	Інформаційна війна в Україні та її вплив на суспільство
10.	Інформаційні технології для контролю державних закупівель: сучасний стан та перспективи розвитку
11.	Інформаційні технології в сучасній експертно-криміналістичній діяльності
12.	Проблеми впровадження в Україні систем електронної фіксації порушень правил дорожнього руху: сучасний стан та шляхи їх вирішення

Індивідуальні практичні завдання

Завдання 1. У файлі практичної роботи з теми «Основи алгоритмізації та програмування» змінити умову переведення студента на наступний курс та нарахування стипендії згідно значення середнього балу та оцінок за предмети, а саме: *студент переведений, якщо середній бал більший за 3,5 і при цьому немає жодної двійки; стипендія нараховується так: підвищена, якщо всі оцінки «відмінно», базова, якщо немає жодної трійки і середній бал більший за 4, не нараховується у всіх інших випадках.* Побудувати гістограму розподілу всіх

оцінок. Для цього автоматично підрахувати кількість всіх оцінок «2», «3», «4», «5». На основі визначених даних побудувати стовпчикову гістограму.

Завдання 2. У файлі практичної роботи з теми «Основи алгоритмізації та програмування» поставити студентам оцінки в 100-бальній шкалі, а саме:

Кількість балів	Оцінка
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	F
0-34	FX

На кожен предмет повинно бути 2 стовпчики – один для балів, другий – для буквених позначень оцінок. Створити формулу, яка залежно від кількості балів буде в другому стовпчику автоматично ставити відповідну букву. Змінити умову визначення переведення студента та нарахування стипендії так: *студент переведений, якщо немає жодної оцінки F та/або FX; стипендія нараховується так: підвищена, якщо всі оцінки «A», базова, якщо немає жодної «D», не нараховується у всіх інших випадках.*

Завдання 3. У файлі практичної роботи з теми «Основи алгоритмізації та програмування» поставити студентам оцінки в 100-бальній шкалі, а саме:

Кількість балів	Оцінка
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	F
0-34	FX

На кожен предмет повинно бути 2 стовпчики – один для балів, другий – для буквених позначень оцінок. Створити формулу, яка залежно від кількості балів буде в другому стовпчику автоматично ставити відповідну букву. По кожному

студенту підрахувати у відсотках кількість оцінок кожної градації. Визначити середній бал кожного студента.

Завдання 4. На основі даних виконаного **завдання 1**, використовуючи довільний шаблон Piktochart (або створивши власний), створити інфографіку, в якій Ви покажете: *розподіл всіх оцінок, відсоткове співвідношення кількості переведених і не переведених студентів, співвідношення кількостей студентів з підвищеною, базовою стипендією та без стипендії.*

Завдання 5. На основі даних виконаного **завдання 2**, використовуючи довільний шаблон Piktochart (або створивши власний), створити інфографіку, в якій Ви покажете: *розподіл всіх оцінок згідно градацій, відсоткове співвідношення кількості переведених і не переведених студентів, співвідношення кількостей студентів з підвищеною, базовою стипендією та без стипендії.*

Завдання 6. Використовуючи текстовий редактор MS Word створити таблицю на аркуші формату А4 відповідно до зразка (рис. 1) і заповнити її власними довільними даними (всі оцінки повинні бути вирівняні по центру клітинки):

ПРЕДМЕТИ		Семестр						
		I			II		Річні	
Інваріантна складова (оцінки)								
Філософія								
Варіативна складова								
		Відмітки			Відмітки			
		У	О	П	У	О	П	
Заходи	• гурток							
	• суд							
	інші							
Навчально-тренінгові заняття								
Навчальні семінари								
Показові виступи								
Підсумкова								
Навантаження (акад. год)	заплановано							
	виконано							
Атестація								
Присвоєно ступінь								

Рис. 1. Зразок таблиці для побудови

Завдання 7. Використовуючи текстовий редактор MS Word створити бланк подання про обрання запобіжного заходу у вигляді взяття під варту на аркуші формату А4 в точності відповідно зразку (рис. 2) (всі пропорції та вирівнювання повинні бути збережені):

Голові _____
_____

**ПОДАННЯ
про обрання запобіжного заходу
у вигляді взяття під варту**

м. « ____ » _____ 200 ____ року

Слідчий _____

(назва органу, звання, прізвище, ініціали)

розглянувши матеріали кримінальної справи № _____ порушеної _____ року
відносно:

1. Прізвище, ім'я, по батькові —
2. Рік, місяць і день народження —
3. Місце народження —
4. Громадянство -
5. Національність —
6. Освіта —
7. Сімейний стан —
8. Місце роботи, посада —
9. Місце проживання —
10. Судимості —

ВСТАНОВИВ:

_____
_____
_____

Крім того, вина _____ (П.І.Б.) доказується наступними доказами:

Приймаючи до уваги, що _____ обвинувачується у вчиненні злочину, за який передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк до _____ років, знаходячись на свободі може переховуватися від слідства та перешкоджати встановленню істини в справі, керуючись ст.ст. 148, 149 ч. 4, 150, 155, 165, 165-2 КПК України, —

ПРОШУ:

1. Обрати щодо: _____ запобіжний захід у вигляді взяття під варту і утримувати в _____
2. Копію подання направити прокурору _____
Про день і час розгляду подання прошу повідомити прокурора _____

Слідчий _____ (підпис)

«ЗГОДЕНЬ»
Прокурор _____ (підпис)

Рис. 2. Зразок бланка документа

Завдання 8. Використовуючи текстовий редактор MS Word створити бланк протоколу пред'явлення фотознімків для впізнання на аркуші формату А4 в точності відповідно зразку (рис. 3) (всі пропорції та вирівнювання повинні бути збережені):

ПРОТОКОЛ пред'явлення фотознімків для впізнання

м. Київ « _____ » _____ 200__ року

Почато в « _____ » годин « _____ » хвилин

закінчено в « _____ » годин « _____ » хвилин

Слідчий СВ _____, в зв'язку з розслідуванням кримінальної справи № _____, з дотриманням вимог ст. 176 КПК України, при понятях:

1. _____

2. _____

яким у відповідності зі ст. 127 УПК України пояснені їхній права і повинності, пред'явив свідку, потерпілому, обвинуваченому, підозрюваному по даній справі _____ (позити/біле закреслити)

для впізнання такі прошиті і скріплені печаткою _____ РУ ГУ МВС України в м. Києві, «для пакетів» фотознімки громадян

ФОТО № 1	ФОТО № 2	ФОТО № 3	ФОТО № 4

Про кримінальну відповідальність за відмову від дачі показань і за дачу завідомо неправдивих показань по ст. ст. 384, 385 УК України свідок _____ попереджений.

На питання чи не пізнаєте серед пред'явлених Вам фотознімків _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____ Заяви і зауваження

в зв'язку з проведенням пред'явлення для впізнання _____

_____

_____

Протокол зачитаний, записано правильно.
впізнаючий _____

Поняті _____

Слідчий _____ (підпис)

Рис. 3. Зразок бланка документа для заповнення

Завдання 9. Використовуючи дані порталу data.gov.ua, а саме, з групи «Держава», скачати документ під назвою «Державний реєстр друкованих засобів масової інформації та

інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності». На основі цього документу створити дві таблиці: в першу записати призначення видання (фільтр по стовпчику GOAL_TYPE) та кількість по кожному призначенню; в другу – вибрати ті друковані ЗМІ, які знаходяться в Рівненській області (фільтр по стовпчику ADRES) та їхній розподіл за призначенням. На основі даних створити інфографіку, використовуючи Piktochart. Вказати відсоток юридичних ЗМІ по Україні відносно інших ЗМІ.

Завдання 10. Зареєструватись в аналітично-правовій системі ZakonOnline, що знаходиться за посиланням zakononline.com.ua (під час процесу реєстрації зробити відеозапис екрану). Вибрати тестовий режим (на 1 день, щоб отримати доступ до всіх функцій системи). В категорії «Судові рішення» вибрати фільтр «Регіон/Суд», в ньому вибрати Рівненський міський суд Рівненської області. Знайти список суддів вказаного суду (на сайті gvm.rv.court.gov.ua). Створити таблицю в Excel з полями «П.І.Б судді», «Кількість справ», «Кількість рішень», «Відсоток рішень від всіх справ». За допомогою фільтрів системи ZakonOnline знайти кількість справ по кожному судді Рівненського міського суду та кількість рішень по них. Отриману інформацію внести в таблицю. Порахувати відсоток рішень від кількості всіх справ по кожному судді. Створити діаграму розподілу справ між судьями та накопичувальну діаграму, яка складається із справ та рішень по них.

Завдання 11. Зареєструватись в аналітично-правовій системі ZakonOnline, що знаходиться за посиланням zakononline.com.ua (під час процесу реєстрації зробити відеозапис екрану). Вибрати тестовий режим (на 1 день, щоб отримати доступ до всіх функцій системи). В категорії «Судові рішення» вибрати фільтр «Регіон/Суд», в ньому вибрати Рівненський апеляційний суд. Знайти список суддів вказаного суду (на сайті rva.court.gov.ua). Створити таблицю в Excel з полями «П.І.Б судді», «Кількість справ», «Кількість ухвал», «Відсоток ухвал від всіх справ». За допомогою фільтрів системи ZakonOnline знайти кількість справ по кожному судді Рівненського апеляційного суду та кількість ухвал по них.

Отриману інформацію внести в таблицю. Порахувати відсоток ухвал від кількості всіх справ по кожному судді. Створити діаграму розподілу справ між суддями та накопичувальну діаграму, яка складається із справ та ухвал по них.

Завдання 12. Зареєструватись в аналітично-правовій системі ZakonOnline, що знаходиться за посиланням zakononline.com.ua (під час процесу реєстрації зробити відеозапис екрану). Вибрати тестовий режим (на 1 день, щоб отримати доступ до всіх функцій системи). В категорії «Судові засідання» вибрати фільтр «Суд», в ньому вибрати Рівненський міський суд Рівненської області. Створити таблицю в Excel з полями «Судочинство», «Кількість засідань». За допомогою фільтрів системи ZakonOnline знайти кількість засідань по кожному виду судочинства та записати їх в таблицю. Побудувати гістограму розподілу та кругову діаграму видів судочинства.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Нелюбов В. О., Куруца О. С. Основи інформатики. Microsoft Excel 2016 : навчальний посібник. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2018. 58 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/15617> (дата звернення: 1.04.2021).

2. Нелюбов В. О., Куруца О. С. Основи інформатики. Microsoft PowerPoint 2016 : навчальний посібник. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2018. 122 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/15627> (дата звернення: 1.04.2021).

3. Нелюбов В. О., Куруца О. С. Основи інформатики. Microsoft Word 2016 : електронний навчальний посібник. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2018. 96 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/16001> (дата звернення: 1.04.2021)

4. Горбатий І. В., Бондарєв А. П. Телекомунікаційні системи та мережі. Принципи функціонування, технології та протоколи : навчальний посібник. Видавництво Львівської політехніки, 2016. 336 с.

5. Правова інформатика : підручник. У 2-х томах. / М. Я. Швець та ін. Київ : Парлам. вид-во, 2005. 416 с.
6. Цимбалюк В. С. Інформаційне право (основи теорії і практики) : навч. посіб. Київ : Освіта України, 2010. 388 с.
7. Шпетний І. О., Проценко С. І., Тищенко К. В. Інформатика : навч. посіб. Суми : 2018. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/67760/3/Shpetnyi_informatyka.pdf (дата звернення: 2.04.2021).
8. Павлиш В. А, Гліненко Л. К, Шаховська Н. Б. Основи інформаційних технологій і систем : навч. посіб. Львів : Львівська політехніка, 2018. 620 с.
9. Дубов Д. В, Дубова С. В. Основи електронного урядування : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 176 с.
10. Основи інформаційних технологій : навч. посіб. / Пасічник В. В. , Пасічник О. В. , Басюк Т. М., Думанський Н. О. Львів : Новий світ-2000, 2019. 390 с.
11. Іванов В. Г. Основи інформатики та обчислювальної техніки : підручник. Харків : Право, 2015. 312 с.
12. Конахович Г. Ф., Прогонов Д. О. Комп'ютерна стеганографічна обробка й аналіз мультимедійних даних : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 558 с.

Допоміжна

13. Денисова О. О. Інформаційні системи і технології в юридичній діяльності : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2003. 315 с.
14. Правова інформатика : підруч. / за ред. В. В. Дурдинця, Є. М. Мойсєєва та М. Я. Швеця. Київ : ПанТот, 2007. 524 с.
15. Основи Інтернет-технологій : підруч. / за ред. О. В. Карпукхіна. Харків : Компанія СМІТ, 2009. 384 с.
16. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 240 с.
17. Матвієнко М. П., Розен В. П., Закладний О. М. Архітектура комп'ютера : навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2013. 264 с.
18. Буров Є. В. Комп'ютерні мережі : підруч. Київ : Ліра-К, 2010. 262 с.
19. Зайченко Ю. П. Комп'ютерні мережі : навч. посіб. Київ : Слово, 2003. 256 с.

Інформаційні ресурси

20. Офіційний сайт Верховної Ради України:
www.zakon.rada.gov.ua
21. Сайт нормативно-правових документів Кабінету Міністрів України: www.kmu.gov.ua
22. Офіційний сайт Верховного Суду України:
www.scourt.gov.ua
23. Офіційний сайт Міністерства Юстиції України:
www.gdo.kiev.ua
24. Єдиний портал державних послуг diia.gov.ua
25. Інформаційно-аналітична система Ліга360 igazakon.net
26. Аналітично-правова система [ZakonOnline](http://ZakonOnline.zakononline.com.ua)
zakononline.com.ua
27. Портал відкритих даних data.gov.ua
28. Портал створення презентацій та інфографіки canva.com
29. Портал створення інфографіки, звітів, презентацій
piktochart.com
30. Портал судової влади в Україні court.gov.ua